

Projekt „Oni žive“ – studentski životi otkriveni kroz kontekstualne umjetničke prakse

Tamara Štefanac

ICARUS Hrvatska jedan je od pet europskih partnera koji sudjeluju u realizaciji projekta „Oni žive – studentski životi otkriveni kroz kontekstualne umjetničke prakse“ financiranog sredstvima programa za kulturu i medije EU Kreativna Europa. Nositelj projekta je Dom kulture Studentski grad iz Beograda, a kao partneri se uz ICARUS HR pridružuju Institut za savremenu umjetnost iz Cetine, Akademija primjenjenih umjetnosti iz Rijeke i Facultad de Ciencias de la Comunicación Universidad Rey Juan Carlos Madrid. Pridruženi partneri na projektu su Institut für Kunst im Kontext – Universität der Künste Berlin i Centar za primjenjenu istoriju iz Beograda. Projektne aktivnosti započele su u rujnu 2020., a konačni rezultati i završetak projekta planirani su u veljači 2023. Predmet interesa projekta je svakodnevni život studenata u studentskim domovima od kraja Drugog svjetskog rata do danas. U žiži tematski fokus postavljena je problematika kulturnih navika studenata, načina provođenja slobodnog vremena, kontekstualizacije međuljudskih odnosa i odnosa među spolovima te njihov društveni i politički angažman. Istražujući navedene aspekte života studenata u studentskim domovima ujedno se otkrivaju informacije o specifičnoj mikro lokaciji – studentskom kampusu ili domu, koja predstavlja često važan dio urbane gradske povijesti. Metodologija istraživačkih aktivnosti u projektu organizirana je kroz četiri faze: sakupljanje i arhiviranje, studentske umjetničke i kustoske rezidencije u studentskim kampusima, putujuća izložba i istraživačko-znanstveni radovi u završnoj publikaciji projekta.

Uloga arhivskog gradiva, dokumentiranja i arhiviranja u ovom projektu je posebno naglašena kao jedna od osnovnih aktivnosti, kao sredstvo za postizanje projektnih ciljeva i kao krajnji proizvod u obliku digitalnih arhivskih zbirki. Arhiviranje se predstavlja kao važna kulturna praksa,

kao alat i inspiracija za daljnja umjetnička stvaranja i kontekstualizacije. Umjetnička djela, koja će tijekom projekta nastati, temeljena su na sakupljenim arhivskim izvorima kao nove interpretacije. Proces je auto-referencijalan – umjetnost nastaje iz arhiva i povratno ga kontekstualizira, a arhiv nastaje kao izričaj kustoskih praksi. Uloga ICARUS Hrvatska u projektu prvenstveno je usmjerena na edukaciju i savjetodavnu podršku partnerima u digitalnom arhiviranju, korištenju metoda i tehnika participativnih arhivskih praksi te pružanju digitalne infrastrukture za pohranu i objavu prikupljenog audio-vizualnog materijala. Kao platforma prezentiranja sakupljenog digitalnog i digitaliziranog gradiva izabrana je Topoteka, obzirom na njenu usmjerenost na određeni *topos*, u ovom slučaju mikrolokacije studentskih kampusa i slojevit, dijakronijski prikaz njihovog povijesnog razvoja. Pojedini partner izabrao je kampus kojeg će dokumentirati i „arhivirati“, u slučaju vodećeg partnera Dom kulture Studentski grad iz Beograda izbor je očit budući da se sam Dom kulture već fizički nalazi unutar kampusa. U Zagrebu se, zbog fizičke dislokacije studentskih centara i domova, prikuplja građa koja dokumentira život u svim studentskim domovima i centralnom Studentskom centru kao važnoj mikrolokaciji studentske kulture i društvenog života, a započelo se sa studentskim domom „Stjepan Radić“ na Savi. Krajem 2020. godine ICARUS Hrvatska proveo je edukaciju iz digitalnog arhiviranja i načina rada u Topoteci te za potrebe projekta izradio priručnik za arhiviste *Archiving as a process, the archive as a product and an inspiration: digital archiving in They: Live – Students Lives Revealed Through Context-Based Art Practices project*. U sklopu arhiviranja, a zbog objave na zajedničkoj platformi, bilo je potrebno osmisliti tehniku kojom bi sve zbirke bile kontrolirano

pretražive te je stoga izrađen model kolaborativnog tagiranja. Izrada, a potom i primjena dogovorenih deskriptora u obliku tagova te iskoristivost rezultata kolaborativnog tagiranja u krajnjem pretraživanju tek će se pokazati po dovršetku opisa prikupljenog gradiva.

Također krajem 2020. Centar za primjenjenu istoriju izradio je priručnik *Oral History Method – Tips and Tricks*. Naime, uz prikupljanje arhivskog i dokumentarnog gradiva, kao jedna od osnovnih metoda kontekstualizacije perspektiva pojedinaca provodit će se i intervjuiranje nekadašnjih i sadašnjih rezidenata studentskih domova u sklopu prikupljanja usmene povijesti. Početkom 2021. otvoreno je 5 novih Topoteka (Zagreb, Beograd, Podgorica, Madrid i Rijeka) te su otpočele aktivnosti prikupljanja gradiva i angažiranja sadašnje studentske populacije da participira u kreiranju svoje vlastite povijesti. Istovremeno, pozivi za sudjelovanje u prikupljanju građe upućeni su i nekadašnjim rezidentima, kroz udruge alumna i putem društvenih mreža, koje su se pokazale kao važan alat ne samo za promociju projektnih nego i komunikaciju s potencijalnim sudionicima.

Aktivnosti drugih partnera uključuju realizaciju programa umjetničkih rezidencija u studentskim domovima u Podgorici, Beogradu, Rijeci i Madridu. U rezidencijama će sudjelovati po jedan umjetnik i kustos (iz studentske populacije) iz svake države partnera, nakon čega će se organizirati izložbe i različite javne tribine. Na taj će se način projektom pružiti prilika mladim umjetnicima bez prethodnog međunarodnog iskustva, a koji su zainteresirani za različite aspekte studentskog života u svojim zemljama, da sudjeluju u umjetničkim rezidencijama u studentskim domovima. U programu će sudjelovati i mladi kustosi iz područja vizualnih umjetnosti, koji

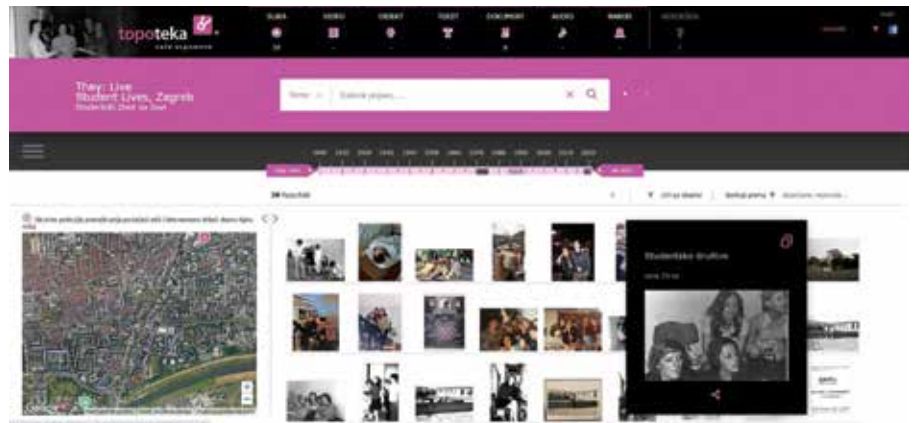
će zajedno s umjetnicima biti odabrani na otvorenom natječaju, a zatim će pohađati ljetnu školu o kontekstualnim i participativnim umjetničkim praksama na Institutu za umjetnost u kontekstu u Berlinu. Tijekom rezidencijalnih boravaka u studentskim domovima, umjetnici će zajedno sa kustosima razvijati umjetničke projekte izravno sa studentima, kao i na temelju prikupljenog materijala o studentskom životu od 1945. do danas. Nakon rezidencijalnih aktivnosti u studentskim će se domovima izložiti umjetnička djela nastala tijekom rezidencija, i to u galerijskim prostorima u blizini studentskih zajednica, zajedno s kataloškim predstavljanjem izložbi s tekstualnim refleksijama mladih kustosa. Mala „putujuća“ izložba bit će stvorena od arhiviranog digitaliziranog fotografskog gradiva koje će za izložbu odabrati petočlana grupa studenata sastavljena od po jednog studenta iz svake od država članica projekta. Fokus izložbe bit će usmjeren na teme vezane za svakodnevni život u studentskim domovima, kulturne navike i društveno-politički angažman studenata. Ova izložba bit će održana istovremeno u studentskim domovima u Beogradu, Madridu, Podgorici, Rijeci i Zagrebu. Knjiga proizašla iz projekta „Oni žive“ sastojat će se iz tri dijela: znanstvenih tekstova iz različitih disciplina na temu studentskog života prikupljenih putem otvorenog natječaja, tekstova umjetnika i kustosa o realizaciji rezidencija i priručnika o metodologiji organizacije

rezidencija ovakve vrste u studentskim domovima.

Promocijske i diseminacijske aktivnosti tijekom 2020. i početkom 2021. godine bile su usredotočene na prezentaciju projekta na stručnim i znanstvenim konferencijama i skupovima: ICARUS Convention #25: Rise to the next Decade – Evolution of ICARUS, DARIAH Day 2020: Sharing ideas and experiences, 6th Croatian ICARUS Days: Archives – borders, identities, reflections, Kreativna riznica 2021 i Kliofest 2021. Istovremeno se provodila medijska kampanja u svrhu poticanja ciljnih skupina na aktivno sudjelovanje putem medijskih partnera kao što je portal studentski.hr te putem društvenih mreža. Posebni pozivi upućeni su studentima informacijskih znanosti, povijesti i sličnih studijskih usmjerenja da se uključe u projekt kao arhivisti/istraživači te aktivno sudjeluju u prikupljanju i opisu

gradiva iz privatnih zbirki sadašnjih i bivših studenata zagrebačkog sveučilišta. Studentice i studenti koji su se priključili projektnim aktivnostima na ovaj će način steći praktično iskustvo u radu s privatnim imateljima građe, ali i primijeniti teorijsko znanje vezano uz poštivanje autorskih prava, zaštitu osobnih podataka i drugih prava imatelja u praksi.

Sredinom travnja 2021. otvorena je Topoteka They: Live – Students lives, Zagreb koja se sukcesivno nadopunjuje građom nakon prikupljanja svih potrebnih suglasnosti donatora. Tijekom 2021. godine nastavit će se rad na prikupljanju građe, ali i provoditi intervjui sa sadašnjim i bivšim rezidentima zagrebačkih studentskih kampusa. Svi koji pripadaju toj skupini i žele se priključiti projektnim aktivnostima pozvani su da se uključe i podijele svoja sjećanja na studentske dane. ■

Online obuka iz digitalnog arhiviranja, listopad 2020.

THEY: LIVE INFO

Mrežna stranica projekt: <http://theylive.eu/>

FB stranica projekta: <https://www.facebook.com/They-Live-108095247733877/>

Instagram: https://www.instagram.com/theylive_studentlives/

ICARUS HR projekti: <https://www.icarushrvatska.hr/projekti/theylive>

Topoteka They: Live – Students Lives, Zagreb: <https://they-live-zagreb.topoteka.net/>

